

Ikmēneša jaunumi

Uzkrājumi un ieguldījumi

Izaugsmes tempi samazinās, bet tas nenozīmē,
ka tik drīz gaidāma pasaules mēroga ekonomikas
lejupslīde

2019. gada februāris

Tirgus apskats

Janvāris daudz pasaules akciju tirgos bija ļoti stabils. Gan attīstīto, gan attīstības valstu tirgu akciju vērtība palielinājās par 7%. Piemēram, Amerikas Savienoto Valstu (ASV) akciju tirgus indeksa (S&P 500) kontekstā šā gada janvāris bija labākais kopš 1987. gada, atgūstot lielāko daļu no decembrī zaudētā. Starp pieauguma galvenajiem virzītājspēkiem bija ASV Centrālās bankas mazāk stingrā nostāja attiecībā uz monetārās politikas "grožu savilkšanu" un virzība ASV-Ķīnas tirdzniecības sarunās. Mūsu vispārīgais viedoklis par tirgu ir tāds, ka 2019. gadā, salīdzinot ar 2017. un 2018. gadu, izaugsme palēnināsies, tomēr tas izpaudīsies kā pakāpeniska lejupslīde. Mēs arī uzskatām, ka tirgū valdošais viedoklis par izaugsmes perspektīvām ir pārāk pesimistisks un bailes no ASV ekonomikas lejupslīdes ir pārspīlētas. Mēs sagaidām, ka nākamajos mēnešos, tirgus prognozēm kļūstot labvēlīgākām, akcijas kļūs stabilākas. Mēs turpinām uzturēt nedaudz lielāku riska aktīvu, piemēram, akciju, īpatsvaru, galvenokārt tādēļ, ka monetārās politikas vide kļuvusi labvēlīgāka un ASV taktiskie makroekonomikas dati atgriezušies iepriekšējā līmenī. Mēs cieši sekojam izmaiņām tirgos un esam gatavi veikt izmaiņas jebkurā brīdī.

Akciju tirgus indeksu rādītāji (līdz 2018. gada 31. janvārim)

Reģions	Indekss	Valūta	Vērtības rādītāji							
			2019. gada janvārī	Kopš 2018. gada sākuma	12 mēneši	2014	2015	2016	2017	2018
ASV	S&P 500	USD	7,9%	7,9%	-4,2%	11,4%	-0,7%	9,5%	19,4%	-6,2%
Eiropa	MSCI EURO	EUR	5,8%	5,8%	-12,1%	2,3%	6,1%	1,7%	8,7%	-14,2%
Austrum eiropa	MSCI EM Eastern Europe	USD	10,7%	10,7%	-8,4%	-40,0%	-8,1%	33,0%	12,9%	-8,3%
Āzija	MSCI EM Asia	USD	7,3%	7,3%	-17,8%	2,5%	-11,8%	3,8%	40,1%	-17,3%
Latīņamerika	MSCI EM Latin America	USD	14,9%	14,9%	-7,8%	-14,8%	-32,9%	27,9%	20,8%	-9,3%

Galvenie notikumi un prognozes

Uzmanības centrā. Ilgstošais Brexit strupceļš. Šonedēļ gaidāms kārtējais **Lielbritānijas parlamenta balsojums** Brexit sakarā. Eiropas Savienība pieturas pie lēmuma neatlikt Apvienotās Karalistes izstāšanās termiņu un neuzsākt jaunas sarunas, ja nenotiks kādas pārmaiņas. Šāda situācija varētu rasties, ja Apvienotā Karaliste lūgtu laiku otrajam referendumam vai ārkārtas vēlēšanām, bet pašlaik šķiet, ka šādi alternatīvi pavērsieni nenotiks. Mēs vēlētos **domāt**, ka, tā kā **gan Apvienotā Karaliste, gan ES** par katru cenu vēlas izvairīties no "smagā" **Brexit** scenārija (bez vienošanās), tās atradis veidu, kā šo termiņu pagarināt, ja citas alternatīvas netiks rastas.

ASV ekonomika turpina **uzrādīt stabilitātes pazīmes**, bet pēdējā laikā manāmi arī **pretrunīgi ekonomiskie dati**, kas, visticamāk, ir saistīti ar saspīlētajām tirdzniecības attiecībām ar Ķīnu. Decembra **ISM ražošanas** aptaujas rezultāti **ievērojami kritās** (lielākais mēneša kritums kopš 2008. gada). Aptaujas rezultātus negatīvi ietekmēja jauno pasūtījumu komponentes kritums. Tomēr kapitāla tirgus virs ūdens turējis izlīgums starp ASV un Ķīnu, kas turpināsies vismaz līdz 1. martam, un ASV akciju tirgi mēnesi beidza ar 8,0% pieaugumu (S&P 500 indekss).

ASV valdība gadu uzsāka daļēji slēgtā stāvoklī. ASV pieredzēja 35 dienu ilgu **valdības darba slēgšanas** posmu, kas bija ilgākais šāds posms tās vēsturē. **Tas negatīvi ietekmēs ASV IKP**, bet sagaidāms, ka līdz šā gada beigām zaudējumi lielā mērā tiks atgūti. Šī notikuma ietekme ilgtermiņā var izrādīties neliela, bet tas noteikti ir ietekmējis noskaņojumu ASV.

ASV darba tirgus joprojām ir ļoti stabils. Iespējams, ka janvāra nodarbinātības rādītājus ietekmēs valdības darba pārtraukums, bet decembra nodarbinātības rādītāji bija ļoti augsti. ASV ekonomikā tika izveidotas 312 000 jaunas darba vietas, un algu pieaugums salīdzinājumā ar iepriekšējo gadu sasniedza 3,3%.

ASV Centrālā banka ir norādījusi, ka tā šogad **nesteigsies īstenot stingrāku monetāro politiku un celt procentu likmes**. Šobrīd nav redzamas pazīmes, kas liecinātu par tuvākajā nākotnē sagaidāmu ievērojamu inflācijas pieaugumu, un tas nozīmē, ka federālās zemes izjūtis mazāku spiedienu paaugstināt likmes inflācijas kontrolēšanas nolūkos.

Janvāra beigās **ASV korporatīvo ziņojumu sezona** jau tuvojās noslēgumam. Aptuveni **70% uzņēmumu** (S&P 500) ziņojuši par **lielāku peļņu**, nekā gaidīts, un par aptuveni **60% lielāku pārdošanas apjomu**. Tomēr mēs prognozējam **risku, ka ieņēmumu prognozes tiks pastāvīgi pārskatītas un samazinātas**.

Kopumā ASV ekonomika ir cikliskā procesa priekšgalā, par ko liecina rekordzema bezdarbs un augstais noslogojums. Resursu trūkuma un ASV-Ķīnas tirdzniecības konflikta pagaidu negatīvās ietekmes dēļ 2019. gada sākumā pieredzēsim tempu samazinājumu. Bet mēs **neprognozējam recesijas iestāšanos, "tikai" lēnāku izaugsmi**.

Eiropa. Eiropā turpina novērot tempu samazinājumu. Šis reģions ir nonācis tirdzniecības kara krustugunis, un to ir skāris arī Ķīnas pieprasījuma kritums. Mēs uzskatām, ka sabremzējumu pastiprinājuši arī dažādi pagaidu faktori, piemēram, jaunie Eiropas Savienības noteikumi, kas radījuši šķēršļus automašīnu tirdzniecībai. Arī janvārī Eiropas dati nav uzlabojušies. Reģiona **uzņēmumu darbības rezultāti (PMI)** turpina pasliktināties un ir sasnieguši zemāko līmeni kopš 2014. gada. No otras puses, **iekšzemes pieprasījums** Eiropā ir **saglabājies stabils**, neraugoties uz ārējiem faktoriem, kas ir apdraudējuši tā pieaugumu. **Eirozonas patēriņa stabilitātes** kontekstā zināmu lomu vajadzētu spēlēt gan **zemākajām naftas cenām**, gan pastāvīgiem **uzlabojumiem darba tirgū**.

Eiropas Centrālā banka (ECB) norādījusi, ka ar eirozonas izaugsmes prognozēm saistītie riski ir samazinājušies. Neraugoties uz to, centrālā banka turpināja sniegt perspektīvas norādes par likmēm (varbūtību, ka likmes varētu tikt paaugstinātas šā gada rudenī), kā arī par tās obligācijas iepirkumu programmu (ekonomikas stimulēšanas programmu), kas noslēdzās 2018. gada beigās.

Kopumā izaugsmi Eiropā uztur uzņēmumu investīciju vajadzības un labas perspektīvas māsaimniecībām, tomēr noskaņojumu bojā dažādas politiskas problēmas, savukārt eksportu negatīvi ietekmē pieprasījuma samazināšanās visā pasaulē. Mēs ceram, ka izaugsme nostabilizēsies nedaudz virs šā brīža līmeņa, bet tā būs lēnāka, salīdzinājumā ar iepriekšējiem gadiem.

Attīstības valstu tirgi. Ķīnas ekonomikas politikas maiņa un tempu samazinājums noris pēc plāna, bet to saasinājis spriedze pasaules tirdzniecībā. Ņemot vērā šo spriedzi tirdzniecībā un pašmāju pieprasījuma samazināšanās izraisītās šaubas, **Ķīnas varas iestādes uzsākušas īstenot vairākus izaugsmi veicinošus pasākumus**. Mēs uzskatām, ka ar to pietiks, lai palēninājumu padarītu samērīgāku. Arī citas attīstības valstis pieredzējušas lēnāku izaugsmi, ko daļēji var skaidrot ar preču cenu lejupslīdi. Tomēr pasaules mēroga tirdzniecība joprojām ir pienācīgā līmenī, savukārt iekšzemes pieprasījums lielākajā daļā reģionu ir stabils. Tādējādi mēs sagaidām, ka attīstības valstu tirgus ekonomikas turpinās būt būtisks pasaules ekonomikas dzinējspēks.

Rezumējot, salīdzinājumā ar tirgus konsensu, mēs šobrīd esam optimistiskāk noskaņoti attiecībā uz izaugsmi, un šis faktors kopā atbalstošu monetārās politikas vidi ir pamatā mūsu lēmumam **uzturēt nedaudz lielāku risku**. Tomēr pasaules ekonomika joprojām sastopas ar ļoti daudziem izaicinājumiem, tādēļ uzsveram, ka **paaugstinātais risks ir taktisks lēmums**.

Mēs paredzam, ka **arī 2019. gads būs vētrains**, jo joprojām esam ekonomikas cikla noslēguma posmā. Tas nozīmē, ka **globālās izaugsmes temps pakāpeniski samazināsies** un uzņēmumiem būs arvien grūtāk gūt peļņu. Šajā posmā arī īstermiņa traucēkliem, piemēram, politiskajai nestabilitātei, var būt liela ietekme. Bet mēs arī sagaidām kādus pozitīvus pretspēkus, kas šo vārstīgumu nākamā gada laikā varētu samazināt. Mēs pieņemam, ka **vidējā svārstība 2019. gadā būs zemāka nekā pagājušā gada beigās**. Investori jau ir ieņēmuši piesardzīgākas pozīcijas, kas mazinās nepieciešamību pēc turpmāka riska samazinājuma. 2018. gada satricinājumi skāruši gan **politiskos līderus**, gan **centrālās bankas**, un tādējādi tie **nākotnē varētu pieņemt atbalstošākus lēmumus**.

Kopumā mēs sagaidām, ka **pasaules ekonomikas izaugsme 2019. gadā varētu būt 3,5%**. Tas ir nedaudz mazāk nekā iepriekš, bet joprojām ir salīdzinoši labs līmenis. Tādējādi mēs neprognozējam lejupslīdi, lai gan šāds risks ir nedaudz palielinājies. Mūsaprāt, **varbūtība, ka ekonomiskā lejupslīde notiks 2019.-2020. gadā, sasniedz aptuveni 20-25%**.

Glosārijs

Lietotie termini	Skaidrojums
Fiskālā politika	Fiskālā politika attiecas uz valdības izdevumiem un nodokļu iekasēšanu. Fiskālā politika saistīta ar valdības budžeta izmantošanu, lai ietekmētu saimniecisko darbību. Piemēram, kad ekonomiskā izaugsme samazinās, valdība var rīkoties un palielināt izdevumus, lai veicinātu pieprasījumu un ekonomisko izaugsmi. Tā var arī samazināt nodokļus, lai palielinātu cilvēku un uzņēmumu neto ienākumus.
Iekšzemes kopprodukts (IKP)	Visu to gatavo preču un pakalpojumu monetārā vērtība, kas saražotas kādas valsts teritorijā noteiktā laika posmā (parasti aprēķina gada IKP). IKP ietver visu privāto un valsts patēriņu, valsts izdevumus, ieguldījumus un eksporta un importa starpību, kas attiecas uz noteikto teritoriju.
Investīciju līmeņa obligācijas, augsta ienesīguma obligācijas	Investīciju līmeņa obligācijas ir valsts vai uzņēmumu obligācijas, kurām piešķirtais kredītreitings liecina par salīdzinoši zemu saistību neizpildes risku. Augsta ienesīguma obligācijas ir valsts vai uzņēmumu obligācijas, kurām piešķirtais kredītreitings liecina par saistību neizpildes risku, kas ir salīdzinoši augstāks nekā investīciju līmeņa obligācijām. Tā kā saistību neizpildes risks ir augstāks, šīs obligācijas maksā lielākus kupona maksājumus, proti, ir ienesīgākas nekā investīciju līmeņa obligācijas. Lai sniegtu obligāciju kredītkvalitātes vērtējumu, divas galvenās kredītreitingu aģentūras „Standard & Poor” („S&P”) un „Moody’s” izmanto dažādus apzīmējumus, kas sastāv no lielajiem un mazajiem burtiem A un B. Obligācijas, kurām aģentūra „S&P” piešķirusi apzīmējumus AAA vai AA (augsta kredītkvalitāte) un A vai BBB (vidēja kredītkvalitāte), ir uzskatāmas par investīciju līmeņa obligācijām. Zemāks obligāciju kredītreitings (apzīmējumi BB, B, CCC utt.) liecina par zemu kredītkvalitāti, un attiecīgās obligācijas parasti dēvē par augsta ienesīguma vai augsta riska obligācijām.
Institute of Supply Management (ISM) ražošanas nozaru un neražošanas nozaru indeksi	Indekss, kas balstīts uz Amerikas Savienoto Valstu <i>Institute of Supply Management</i> (Piedāvājuma pārvaldes institūta) veiktajām ražošanas/neražošanas uzņēmumu aptaujām. Ja indekss ir vienāds ar vai lielāks par 50, tas norāda, ka nozarē notiek izaugsme, savukārt ja indekss ir zem 50, tas liecina par šīs nozares apjoma sarukumu. Uzraugot ISM ražošanas un neražošanas nozaru indeksus, ieguldītāji spēj labāk izprast valsts tautsaimniecības apstākļus. Indeksam palielinoties, investori var pieņemt, ka vajadzētu būt pieaugumam arī akciju tirgos, jo uzņēmumiem ir lielāka peļņa. Var uzskatīt, ka obligāciju tirgos notiek pretējais, jo tie, indeksiem palielinoties, var samazināties jutīguma pret iespējamo inflāciju dēļ.
Monetārā politika	Monetārā politika ir process, kura ietvaros valsts monetārā iestāde parasti centrālā banka) kontrolē naudas piedāvājumu (naudas piedāvājuma apmērs un pieauguma tempi) ekonomiskās izaugsmes un stabilitātes veicināšanai. Piemēram, naudas piedāvājumam ļoti strauji palielinoties, inflācijas tempi palielinās, un notiek ekonomikas “pārkaršana”. Samazinot naudas piedāvājuma tempus pārāk strauji, arī ekonomikas izaugsme var palēnināties. Galvenie naudas piedāvājuma kontroles rīki iekauj atvērtas tirgus operācijas (aktīvu pirkšanu un pārdošanu), procentu likmju maiņu un rezervju apmēra izmaiņas prasības komercbankām.
Iepirkumu menedžeru indeksi (PMI)	Rādītājs, kas raksturo ekonomisko situāciju rūpniecības nozarē. Nosakot PMI indeksus, ņem vērā piecus galvenos rādītājus: jaunos pasūtījumus, krājumu līmeni, ražošanu un piegādātāju veiktās piegādes, kā arī darba vidi. Ja PMI rādītājs ir lielāks par 50, uzskata, ka rūpniecības nozarē vērojama izaugsme attiecībā pret iepriekšējo mēnesi. Ja rādītājs ir mazāks par 50, nozarē vērojama bremsēšanās; ja rādītājs ir tieši 50, nav notikušas nekādas pārmaiņas.
Ienesīgums	Ieguldījuma rentabilitāte. Tas attiecas uz procentu maksājumiem vai dividendēm, ko izmaksā saistībā ar vērtspapīriem, un parasti to izsaka procentos gadā, pamatojoties uz ieguldījuma cenu un tā pašreizējo tirgus vērtību vai nominālvērtību.

Šajā dokumentā minētā informācija ir sniegta tikai informatīvos nolūkos. Šī informācija nav uzskatāma par rekomendāciju vai konsultāciju investīciju jautājumos, un tā nav kāda produkta vai pakalpojuma piedāvājums. Šajā dokumentā minētie materiāli un produkti nav paredzēti izplatīšanai vai pārdošanai Amerikas Savienoto Valstu (ASV) teritorijā vai personām, kas ir ASV rezidenti jeb tā saucamie ASV pilsoņi, un šāda izplatīšana vai pārdošana var tikt uzskatīta par pretlikumīgu. SEB nav atbildīga par investīciju lēmumiem, kas pieņemti, pamatojoties uz minēto informāciju. Sniegtās informācijas pamatā ir dati, kas iegūti no avotiem, kurus SEB uzskata par uzticamiem. SEB neuzņemas atbildību par šajā dokumentā minētās informācijas precizitāti vai pilnīgumu, vai par jebkādiem zaudējumiem, kas varētu rasties, izmantojot nepilnīgu informāciju.

Investīcijas akcijās, fondos un citos vērtspapīros ir saistītas ar iespējamu risku. Ieguldījumu tirgus vērtība var gan palielināties, gan samazināties. Atsevišķos gadījumos zaudējumi var būt lielāki nekā sākotnējās investīcijas. Ja investīcijas tiek veiktas ārvalstu tirgos, peļņu var ietekmēt valūtas kursu svārstības. Minēto investīciju produktu un finanšu indeksu ienesīgums iepriekšējos vai nākamajos periodos negarantē līdzvērtīgu ienesīgumu nākotnē, nedz arī ir uzskatāms par orientējošu rādītāju attiecībā uz turpmāko ienesīgumu.

Pirms investīciju lēmumu pieņemšanas iesakām rūpīgi izanalizēt finanšu, juridiskos, regulatīvos, grāmatvedības un nodokļu jautājumus, kas saistīti ar investīcijām attiecīgajā fondā, un izvērtēt visus riskus, kas saistīti ar attiecīgo ieguldījumu, kā arī apsvērt ieguldījuma atbilstību un piemērotību. Ja nepieciešams, plašāku skaidrojumu Jums sniegs SEB konsultants vai – nodokļu jautājumos – attiecīgās jomas speciālists. Vispārīga informācija par investīciju jautājumiem un vērtspapīriem pieejama SEB tīmekļa vietnē seb.lv